Федоренко А.*

ОСНОВНІ ПРОГРАМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ЄС

Формування системи електронного уряду ЄС здійснюється за декількома пріоритетними напрямками, розвиток яких має забезпечити позитивні зміни в життєдіяльності як держави, так і суспільства. Зокрема, важливим вважається забезпечення можливостей всіх бажаючих користуватися послугами електронного уряду, що в більшій мірі залежить не від створення відповідної системи, а від сприяння розвитку сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій та забезпечення їх доступності. Завдання щодо підвищення ефективності діяльності публічних адміністрацій завдяки запровадженню інформаційних технологій згідно даного плану передбачає створення систем та способів оцінки цієї ефективності, відстеження позитивних та негативних тенденцій.

Основу в процесі розвитку електронного урядування в Європейському Союзі становлять наступні програми:

- План дій «e-Europe 2002» [1].
- План дій «e-Europe 2005» [2].
- План дій «e-Government i-2010» [3].

У 2000 році на організованій Європейською Комісією нараді міністрів країн ЄС була прийнята програма електронного розвитку Європи eEurope- 2002: «Інформаційне суспільство для всіх». Ініціатива спрямована на забезпечення того, щоб громадяни мали вільний доступ до основних даних загального користування, а також сприяння в мережі взаємодії між громадянами й урядами.

«Електронна Європа – 2002» – план дій, заснований на трьох пріоритетах: дешевший, швидший і безпечніший доступ до Інтернет - технологій та послуг (дешевший и швидший доступ до мережі Інтернет, швидший Інтернет для дослідників та студентів, захист мереж та старт-картки тощо); інвестиції у науку та людей (європейська молодь у цифрову еру, розвиток та існування у добу інформаційної економіки, залучення всіх громадян до економіки, яка заснована на знаннях); пропаганда користування новими інформаційними технологіями (пришвидшення е-комерції, електронний доступ до державних послуг, здоров'я он-лайн, інтелектуальні транспортні системи тощо).

«Електронна Європа – 2005» – план дій, спрямований на розширення доступу до мережі Інтернет за конкурентоспроможними цінами, боротьбу з кіберзлочинністю та застосування інформаційних технологій органами влади. У рамках попередження злочинів у інформаційному середовищі Європейською Комісією запропоновано створити спеціалізовані загони особливого призначення з кібербезпеки та суспільні Інтернет - сектори «культура безпеки» [4].

У квітні 2006 р. у рамках Європейської Комісії був сформований новий План дій з електронного уряду й висловлено заяви про необхідність збільшення інвестицій у розвиток інформаційного суспільства, а саме План дій «i-2010». Зокрема комісар ЄС з інформаційного суспільства й ЗМІ Вівіан Редінг висловила заклопотаність тим, що в області

* студентка 4 курсу спеціальності «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Андреєва О.М.

© Федоренко А., 2011

досліджень по ІКТ Європа продовжує відставати від своїх конкурентів, інвестуючи приблизно половину того, що інвестують США [5].

Електронна Європа -2010 об'єднує в собі всю політику, ініціативу і дії Європейського Союзу, які направлені на стимулювання розробки й використання цифрових технологій у повсякденному, робочому й особистому житті, і формулює ключові цілі. Згідно з цією стратегією, першочерговими завданнями, що постають перед державами-членами Європейського Союзу у процесі становлення єдиного європейського кіберпростору, є: введення єдиних стандартів, узгодження програмних платформ та забезпечення сумісності комунікаційних технологій; підвищення швидкості доступу до широкосмугових мереж зв'язку в Європі; розробка нових та збагачення змістової наповненості існуючих спільних інформаційних ресурсів; охорона інформаційних ресурсів від кіберзлочинів, шкідливого змістового наповнення і невдалих технологій; модернізація правової основи для аудіовізуальних послуг; усунення «цифрового розриву» [6].

На сучасному етапі розвитку е-урядування в ЄС найбільш вагомими напрямками є програми: «Електронна митниця» (eCustoms), «Електронний паспорт» (ePassport), «Електронне голосування» (eVoting) тощо.

Як зазначається в Багаторічному стратегічному плані «Електронна митниця 2007» [7], головною метою Комісії ЄС та держав-членів є надання загальноєвропейських послуг електронного уряду, які включають ефективні інформаційні та комунікаційні системи між публічними адміністраціями, що забезпечують обмін та обробку інформації публічного сектору в рамках всього ЄС в безпечний спосіб. Однією зі складових відповідних заходів є створення та функціонування безпечних, інтегрованих та доступних електронних митних систем, що мають на меті сприяння перевезенню та митному оформленню товарів, зниженню загроз безпеці громадян шляхом мінімізації відмінностей, що залишилися між митними процедурами країн-учасниць [3].

Згідно діючого варіанту цього плану, повну реалізацію плану щодо створення електронної митниці в рамках ЄС передбачено завершити до 2013р. Сама ж реалізація цього Програма «Електронний паспорт» може розглядатися самостійною програмою, яка вимагається Міжнародною організацією Цивільної Авіації (ICAO, International Civil Aviation Organization) [8] та затверджена Постановою Ради ЄС від №2252/2004 від 13 грудня 2004 року. Формальне затвердження також охоплює специфікації, що управляють випуском нової версії стандартизованого паспорта високої безпеки, біометричного паспорта або «ePassport». Із затвердженням специфікацій як міжнародного стандарту всі 188 країн членів ICAO погодилися випустити їх паспорти, включаючи нову версію ePassport відповідно до Стандарту не пізніше, ніж 1 квітня 2010 [9].

Відповідно до умов стандарт ePassport є наступним: фото особи є основним/первинним обов'язковим біометричним параметром; з додатковими (не обов'язковими) параметрами - райдужна оболонка (ока) чи відбитком пальця(ів), як вторинний біометричний параметр; безконтактний чип інтегральної схеми, вбудований в ePassport [10] як носій даних; глобальна логічна структура даних для програмування чіпу; модифікована схема інфраструктури відкритих ключів (PKI).

На електронний чип будуть записані наступні дані: алфавітно-цифрові дані про власника паспорта й документ: ім'я, прізвище, термін дії паспорта тощо; біометричні дані особистості; зображення особи особистості, зображення відбитків пальців (вказівних пальців лівої й правої руки) особистості (починаючи із середини 2008 року).

Європейська Комісія ухвалила пропозицію зобов'язати всі країни-члени Європей-

ського Союзу зберігати біометричні дані про особи, що подають заяву на одержанні візи або дозволу на проживання. Біометричні дані будуть зберігатися в єдиному форматі й включають два типи ідентифікації: первинна ідентифікація - цифрова фотографія особи людини й вторинна - дані про відбитки пальців. Дана система буде впроваджена з метою уніфікації й інтеграції еміграційних систем країн - членів ЄС.

Останній включений в усі 7 видів паспортів: паспорт громадянина; паспорт негромадянина; дипломатичний паспорт; службовий паспорт; проїзний документ особи без громадянства; проїзний документ біженця; проїзний документ особи, якому привласнений альтернативний статус [7]. Електронне голосування - охоплює різні форми голосування, починаючи з вивчення громадської думки, референдумів і закінчуючи політичними виборами, що проводяться через Інтернет. Виборець одержує на відповідному сайті електронний бюлетень і голосує.

Висновок : Всі зазначені програми можуть розглядатися як складові єдиної програми «електронний уряд», так як можуть використовувати спільні ресурси, стандарти, певні дані тощо. Зокрема, програма «Електронна митниця» повинна використовувати технічну базову реалізацію програми електронного уряду, а також забезпечувати сумісність (можливість обміну даними) з іншими державними установами (адміністраціями) або агентствами, залученими до руху товарів в межах кожної держави.

Література

1. EU: eEurope 2002 - An Information Society For All. Action Plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/documents/archiv_eEurope2002/actioplan_en.pdf39.
2. EU: eEurope 2005 - An Information Society For All. Action Plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2005/all_about/action_plan/index_en.htm
3. EU: i2010 eGovernment - Accelerating eGovernment in Europe for the Benefit of All. Action Plan [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/docs/highlights/comm_pdf_com_2006_0173_f_en_acte.pdf
4. HP: решения для госсектора. Особенности европейской модели электронного правительства [Електронний ресурс] – Режим доступа: http://h41110.www4.hp.com/government/research/002.html
5. Методичні підходи до побудови комп'ютерної інформаційної системи технічного регулювання України, як складової системи — «електронний уряд» / [Віткін Л. М., Лемешко Т. А., Хімічева Г. І., Зенкін А. С.]// Збірник наукових праць ХУПС. — К: 2010. – 328 с.
6. European Comission: Electronic Customs Multi-Annual Strategic Plan 2007 yearly revision [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.emta.ee/doc.php?22037
7. Мартиненко С.В. Сучасні програми розвитку електронного уряду [Електронний ресурс] / С.В. Мартиненко. – 2006. – Режим доступу: http://www.itsway.kiev.ua/index.php?language=ru&main_managemen=about&managemen=eGov_2
8. International Civil Aviation Organization [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://www.icao.int/
9. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions A Digital Agenda for Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245%2801%29:EN:NOT
10. Європейська конвенція з прав людини [Електронний ресурс] // Громадська правозахисна група/ - Стаття 11. - Режим доступу: http://article11.org.ua/003.php